

Ont- rege-

Jos van der Lans

Augustus

len

De herovering van de werkvloer

Drieluik: deel II

De staat van professionals in de publieke sector

Welke krachten werken er in op de professionele werkvloer?

(Waarom laten we ons zo makkelijk door de bureaucratie inpakken?)

1. Moderne burgers

- Van onderdaan naar zelfbeschikker
- Van statisch naar dynamisch
- Van voorgeprogrammeerd naar zelfontplooiing
- Van vertikaal naar horizontaal

**DE PUBLIEKE SECTOR ALS DIENSTVERLENING
ZELFBEDIENINGSZAAK NEDERLAND**

gevolgen professionele werkvloer

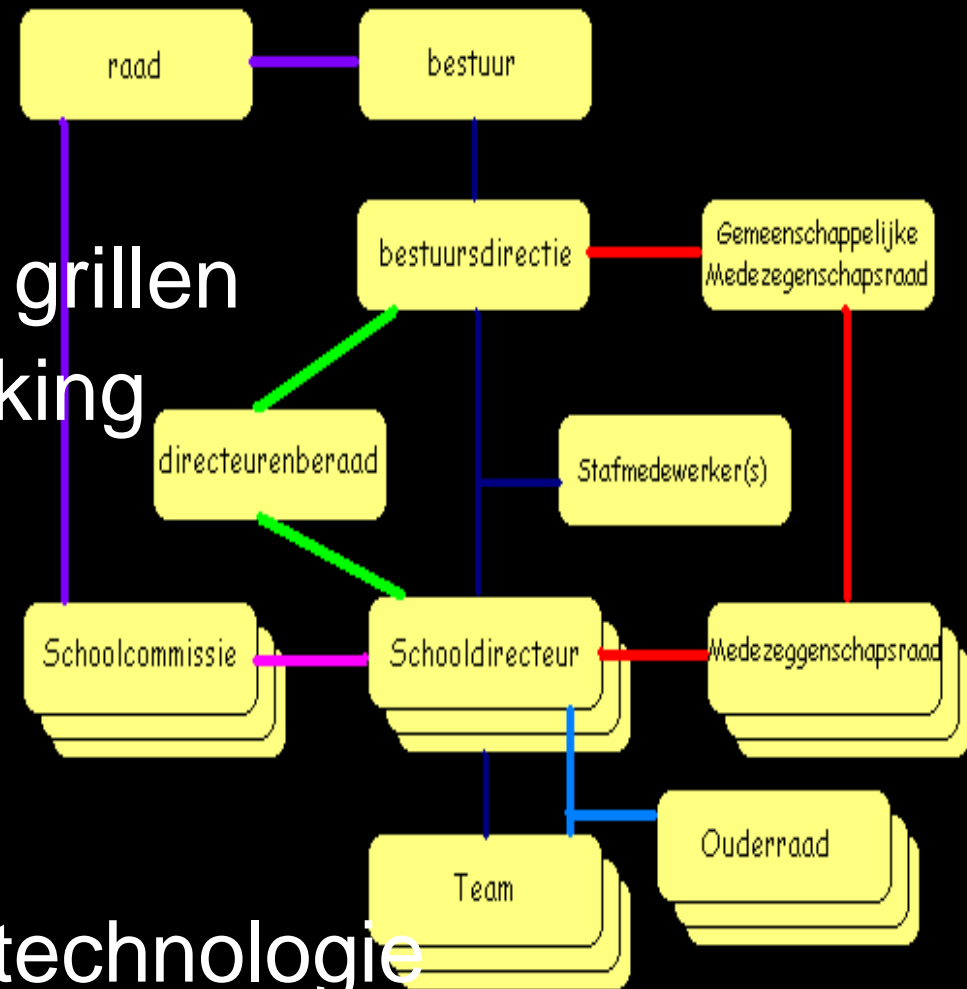
De professional is niet langer GOD

inspraakprocedures, cliëntenraden,
burgerpanels, burgerinitiatieven,
klachtenprocedures, ombudsmannen,
vertrouwenspersonen, juridische stappen

Beschermingslaag: protocollen, richtlijnen,
objectieve zekerheden introduceren,
vermijdingsgedrag, rituele overlegvormen,
schijninspraak, pseudotransparantie

2. Groei professionele organisaties

- Minder in aantal
- Groter in omvang
- Minder persoonlijke grillen
- Verwetenschappelijking
- Beroepsprofielen
- & -opleidingen
- Systematisering
- Managementsturing
- Opkomst informatietechnologie

gevolgen professionele werkvloer

- Permanent object reorganisaties
- Autonome groei informatiebehoefte
- Krimpde discretionaire ruimte
- Groei administratieve redeneringen
- Professionele energie richt zich naar binnen
- Bureaucratisch correct gedrag
- De beste krachten gaan vergaderen

3. Professionals als werknemers

- # Theo Thijssen bestaat niet meer
- # Werk en privéleven scheiden
- # Opkomst van deeltijdwerk
juist in deze sector / vrouwenwerk
- # CAO-gericht: jaarlijkse periodiek
- # Geen oriëntatie op het
eigen professionele kapitaal
- # beroepsorganisatiegraad is nihil

gevolgen professionele werkvloer

slecht ontwikkelde beroepstrots

belang bij bureaucratie / wel zo gemakkelijk

vermijden van onzekerheden

geen factor van betekenis

geen georganiseerde macht

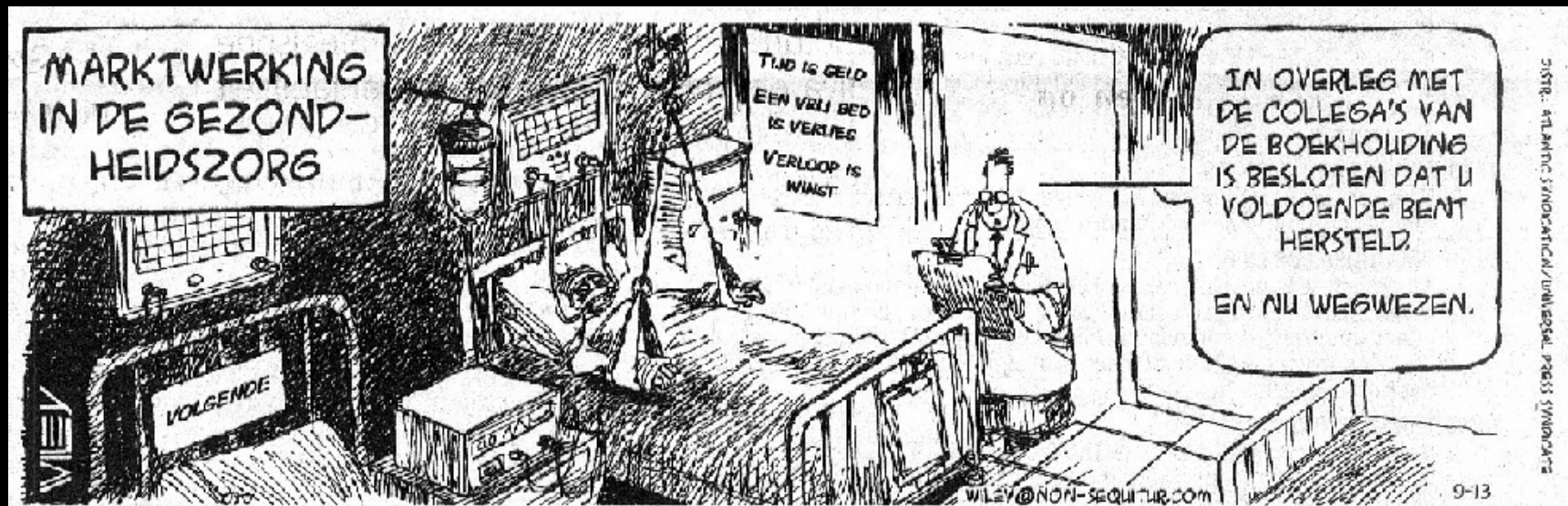
4. Economisering van het denken

opkomst marktdenken

denken in termen van producten en omzet

afrekenen en doelmatigheid

bedrijfseconomische modellen

gevolgen professionele werkvloer

- # taylorisering
- # kwantiteitsdenken / targets / tellen
- # planning & control
- # toenemende toekomstonzekerheid
- # inwisselbaarheid
- # snel scoren
- # makkelijk werk eerst

5. Waar voor het geld

zachte sector, hard afrekenen

publiek geld, precies verantwoord

monitorcultuur (veiligheid, criminaliteit)

zoektocht naar evidence based practises

verantwoordingsbureaucratie en transparantieterreur

gevolgen professionele werkvloer

organisatiedoelen zijn leidend

meer tijd achter beeldscherm, minder contacttijd, groei overhead

politiek correct administreren

op zoek naar snelle successen

6. Toename verwachtingen

Zie commissie-Dijsselbloem over de vernieuwingen in het onderwijs

Zie de rol van de woningcorporaties in de Vogelaarwijken

Zie de eindeloze stoet projecten die door de publieke sector heen trekt

Georganiseerde rusteloosheid

‘De onderklasse is niet gebaat bij te veel keuzevrijheid’

De PvdA is een cultuur-agenda gaande. Minder vrijheid, meer paternalisme. In Dijssebloem speelt een belangrijke rol. „Je moet niet aan bevoogding.”

Het Tweede Kamerlid Dijssebloem zelf heeft het over een „beweging” in de partij, die, geplaagd door slechte verkiezingen en matige peilingen, sterk met zichzelf in debat is. Minister Ter Horst

deoespel *Manhunt 2*, waarbij extra wreedheid bij een moord beloond wordt met meer punten. Hij praat ook met afschuif over de *Gouden Kooi*. „Wat een vreselijk televisieprogramma. Die jongen

denkt over de volledige legalisering van softdrugs. „De PvdA heeft dat altijd verdedigd. Argumenten voor legalisering overtuigen mij niet. De criminaliteit is toegenomen, jongeren die het gebrui-

vindt dat de slinger van de individualisering veel te ver is doorgeschoten, bleek uit onderzoek van Motivation. Dan kun je als partij niet hooghartig de andere kant opkijken. Ik zie het doorge-

en as
zelfst
ker i
en ik
we n
dat n
Dij
tigger

gevolgen professionele werkvloer

Projectencarrousel

Georganiseerde discontinuïteit

Vernieuwing is een kwestie van
tijdelijke projectmedewerkers

Je kunt nooit aan de verwachtingen
voldoen

Geen zicht op duurzaamheid

De staat van professionals in de publieke sector

Werkvloer bezet door vreemde
mogendheden

Geformateerde professionaliteit

Vervreemding van het vak

Handelingsverlegenheid

www.ad.nl

Rotterdam

De 3-jarige Savannah stierf twee jaar geleden na mishandeling door haar moeder en stiefvader. Ze ging niet naar een crèche of speelzaal. Buren hadden niets in de gaten of trokken niet aan de bel.

Auto's
Banen
Kleintjesmarkt
Winkelplein

donderdag 05 juli 2007

Agenten grepen niet in bij gegil

ROTTERDAM - De gruwelmoord op de 28-jarige Rotterdammer Björn Jue had zeer waarschijnlijk kunnen worden voorkomen als de Rotterdamse politie eerder had ingegrepen.

Hoofdverdachte Walter zou hebben laten inspireren door de extreme horrorfilm Hostel 2 (foto).

Jue werd vorige maand in een woonhuis in Pernis doodgemarteld door Wouter A. en Jeffrey van S. terwijl twee agenten voor de deur stonden. Zij durfden het huis echter niet in omdat versterking uit Rotterdam lange tijd uitbleef.

Een woordvoester van justitie in Rotterdam bevestigt dat versterking enige tijd op zich heeft laten wachten. Ze houdt

zich verder op de vlakte omdat de rijksrecherche de zaak onderzoekt.

De rijksrecherche wordt ingeschakeld als het handelen van de politie in opspraak is.

NIEUWS

Voorpagina
Binnenland
Sportwereld
Buitenland
Economie
Multimedia
Showbizz
Cultuur en media
Bizar
ADtv

DICHTBIJ

Rotterdam
Den Haag
Utrecht
Amsterdam
Groene Hart

De staat van professionals
in de publieke sector

maar ook:

is het een vorm van zelfgijzeling

&

jagen wij zelf een bureaucratie aan met
een hoge mate van
systeemintelligentie

Niet

Minder regels

Minder administratieve lasten

Den Haag / politiek gaat aan knoppen draaien

Tachtig uur werk om vragen fractie ZT te beantwoorden

VAN ONZE VERSLAGGEVER

ZAANSTAD - De beantwoording van de vele vragen van de fractie van Zaanstad Transparent (ZT) over de jaarrekening van Zaanstad heeft de gemeente tachtig uur gekost. Oftewel, twee ambtenaren zijn een week lang aan het werk geweest om

den raadsleden wethouder C. Loggen maar eens gevraagd wat de beantwoording van de vragen van ZT de gemeente kost. De vele vragen van de fractie ergerden de andere raadsfracties en Loggen.

Volgens Loggen kostte de beantwoording van alle vragen

gewoon onevenredige belasting van de afdeling'', aldus Loggen.

De beantwoording op alle vragen ontving ZT donderdag overdag. Fractievoorzitter L. Bertholet vond dat veel te laat. Dat er tachtig uur gewerkt is voor zijn fractie leek hem weinig te deren. Als er tachtig uur

1.

Oriëntatie op frontlinie

2.

Tegendruk => **ONTREGELLEN**

Eerste tegenstrategie: Frontlinie-oriëntatie

- Andere taal / breekt met dienstverleningsjargon / spreekt een krachtige sector uit
- Van binnen naar buiten
- Van systeemwereld van professionals naar leefwereld van burgers
- Voedingsbodem voor het hernemen van de professionaliteit / frontliniewerker

Nederland

Schuld en verslavingen af

...t teams langs deuren om huis aan huis hulp te...

Amsterdam gaat inburgeraars thuis opzoeken

Bemo

Grensoverschrijdende huisbezoeken

1490
149E

AMSTERDAM

...atcoach begrijpt taal van de stra...

...ders is volgens de politie gehalveerd sinds
...rovdiepen. Twee weken geleden werden
...de drie straatrovers van de straat geplukt.
...erities blijft dat niet.

Achter de voordeur – stadsmariniers –
huisbezoek – vroegtijdige interventie –
jeugdveldwachter – bewonersadviseurs
straatcoaches – thuismentoren – buddy's
– outreachende hulpverlening –
bemoeizorg – eigen kracht centrales
- wijkverpleging - buurtzorg

leefwereld als spreekkamer

ER OP AF ▶◀ leefwereld als spreekkamer

Ander professionaliteit

(meer mandaat, sturender, dwingender, persoonlijker)

Ander organisaties

(het front is leidend, kantelen naar leefwereld)

Ander management

(informatie, verantwoording, beloning, maatschappelijk rendement)

Ander kennisverzameling

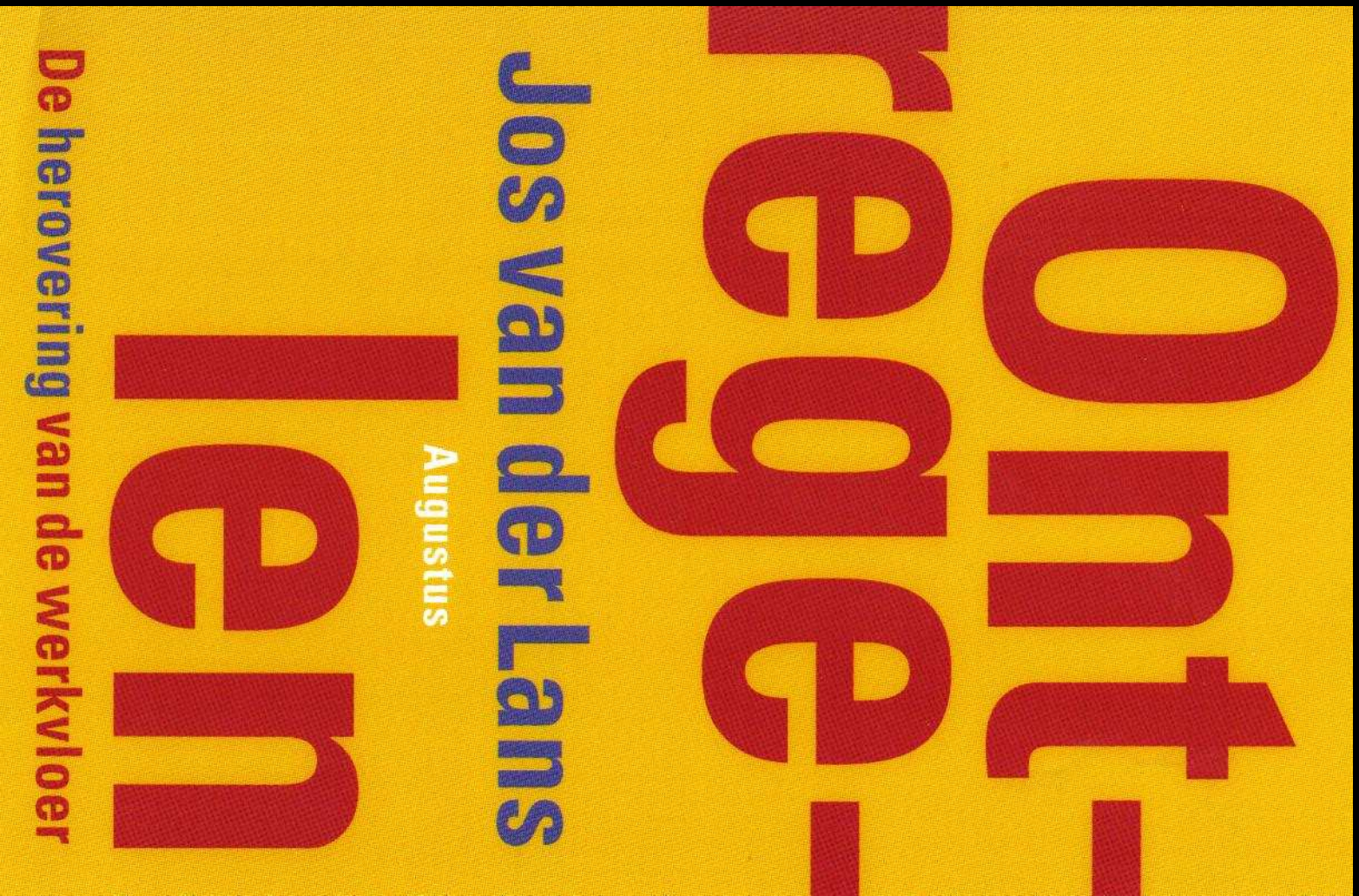
(levende kennis, namen en rugnummers, actiegericht)

Ander bestuurlijke sturing

(frontliniesturing, duurzaam vertrouwen, profs als partners)

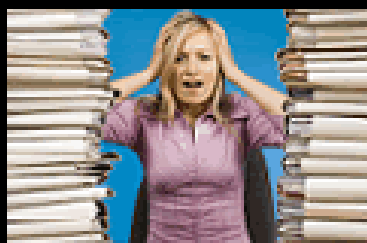

tweede tegenstrategie

1. *Maak verantwoording functioneel voor het professionele handelen*

- Evenwicht tussen professioneel belang en organisatorisch belang
- Lerende organisatie – iets terug krijgen
- Functioneel in teams
- Ruimte om iets toe te voegen
- EBP of PBE
- Ontsnappen aan controlezucht

2. *Laat professionals verhalen en het werk spreken*

Menselijke tragedies / drama

Per definitie niet alleen cijfers

Laat professionals gaan verhalen

Niet een kadertje in een jaarverslag

Maar vertellen

Verhalendag

Werkbezoek / Open dag

10 mooiste verhalen

3. *Een P-toets bij reorganisaties, fusies en aanbestedingen*

k-DOEPS als referentiepunt / ijkpunt

Denken in termen van relaties

In plaats van produkten

Minder bureaucratie / indirect werk

Meer rechtstreeks contact

Meer naar buiten

Meer moeilijke doelgroepen

4. *Zet de beste troepen
aan het front / de poort*

Herovering, frontlijn,
stadsmariniers, frontliniewerkers
offensief besturen – oorlogstaal
Snelheid als succesfactor
Stepped care
Carrière is weg van het front

5. *Geef professionals een gezicht, durf kleinschalig te denken*

Edward

Henry

Cees

Alieke

Bert

Co

John

Cornelia

Theo

Aart

Marja

Aartje

Bedrijfsleven kent persoonlijke
accountmanagers

Publieke sector kent inwisselbare
professionals

Kennen = gevaarlijk

Waarom geen contactambtenaar
per postcode?

6. *Geef frontprofessionals een echt mandaat en organiseer rugdekking*

Stevige professionals
ipv
vergaderafhankelijke
professionals

Mandaten overnemen
van andere instanties

**INSTITUTIONEEL
VERTROUWEN**

*7. Wees niet bang voor willekeur,
maak uitzonderlijk handelen mogelijk*

Rechtmatigheidsziekte –
vriendjespolitieksyndroom

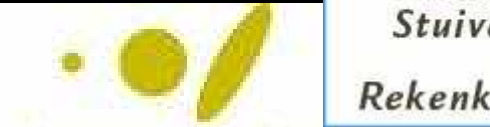
Iedereen gelijk behandelen

Alle uitgaven volgens de regels

PAS TOE OF LEG UIT

uitzonderingen bevestigen de regels

8. *Verbiedt administratieve uitsluiting*

Meer complexiteit – meer formele eisen –
meer formulieren – meer administratieve
selectie – F_{ormulieren} I_{ntelligentie} T_{est}

Geen huisuitzetting zonder
menselijk contact

Drie keer niet het juiste
formulier bij je –
huisbezoek

9. *Verplicht professionals hun vak bij te houden*

Salaris georiënteerde
beloningsstructuur
Scheiding vakbond en
beroepsorganisatie
Model 19^e eeuw

**PROFESSIE
CENTRAAL**

10. *Zie burgers/cliënten als partners*

≠ consument

≠ klant

= relatie => k-DOEPS

Verwachtingen

Vertrouwen

Vermogen

Verschillen

Wie?

www.josvdlans.nl

